

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 7. oktobra 2024. godine
Br. ref.: RK 2545/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 107/24

Podnosilac

Xhafer Shala

Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda
Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju
AC-I-22-0150-A0001 od 8. februara 2024. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podneo Xhafer Shala sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Besnik Berisha, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: zastupnik podnosioca zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje [AC-I-22-0150-A0001] Žalbenog veća od 8. februara 2024. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti rešenja [AC-I-22-0150-A0001] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće) od 8. februara 2024. godine, kojim su, prema navodima podnosioca zahteva, povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 3., 24. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).
4. Podnosilac zahteva je tražio da se njegov identitet ne otkriva, ali nije istakao konkretne razloge za to.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. (Podnošenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo i tom prilikom je otpočeo svoj mandat u Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 7. maja 2024. godine, zastupnik podnosioca zahteva je putem elektronske pošte dostavio zahtev Sudu.
8. Dana 7. juna 2024. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca o registraciji zahteva.
9. Dana 7. juna 2024. godine, Sud je obavestio Posebnu komoru Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju o prijemu zahteva i poslao joj jednu njegovu kopiju.
10. Dana 22. maja 2024. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI107/24] imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca, dok je odlukom [br. KSH. KI 107/24] imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Jeton Bytyqi, (članovi).
11. Dana 11. septembra 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno/većinom glasova iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Okolnosti konkretnog slučaja odnose se na preduzeće DP "Auto Prishtina" u kome je podnosilac zahteva bio zaposlen.
13. Dana 29. aprila 2015. godine, podnosilac zahteva je inicirao tužbu protiv DP "Auto Prishtina" (u daljem tekstu: tuženi) radi isplate zaostalih neisplaćenih plata za period od

oktobra 2003. do juna 2014. godine, u iznosu od 13.420,00 evra, kao i zakonske kamate po stopi od 3,5% godišnje.

14. Podnosilac zahteva je u tužbi istakao da je tuženo preduzeće registrovano kao pravno lice 2000. godine.
15. Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) zastupa tuženog u postupku likvidacije.
16. Na osnovu spisa predmeta- rešenja [C-IV-15-0683] od 25. februara 2022. godine sud utvrđuje da je podnosioca zahteva u postupku pred PKVS-om zastupao SH.S, advokat.
17. Dana 16. februara 2021. godine, finansijska službenica je izdala opomenu za plaćanje sudske takse za zastupnika podnosioca zahteva u iznosu od 30,00 evra.
18. Dana 23. februara 2021. godine, zastupnik podnosioca zahteva pred prvostepenim sudom, advokat SH.S, primio je predmetnu opomenu.
19. Dana 25. februara 2022. godine, Posebna komora Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: PKVS) donela je rešenje [C-IV-15-0683], kojim je tužbu podnosioca zahteva smatrala povučenom iz razloga što isti nije platio sudsku taksu.
20. U obrazloženju svog rešenja, PKVS je istakla činjenicu da je sud, 16. februara 2021. godine, poslao opomenu podnosiocu zahteva za plaćanje sudske takse i upoznao ga sa činjenicom da će se u slučaju neplaćanja sudske takse u propisanom roku, tužba smatrati povučenom.
21. PKVS je citirala relevantnu odredbu na osnovu koje je doneo ovo rešenje i dalje obrazložio da: *"[...] prema članu 5.5.2 Administrativnog uputstva br. 01/2017 o izjednačavanju sudskih taksu, u slučaju da tužilac ne uplati sudsku taksu ni nakon opomene suda i ne postoje uslovi za oslobađanje od obaveze plaćanja sudske takse, primenjuje se član 253., stav 5. Zakona o parničnom postupku, tako što će se konstatovati da je tužba povučena"*. PKVS je dala pravno uputstvo kojim je utvrđeno da se protiv tog rešenja može uložiti žalba Žalbenom veću u roku od petnaest (15) dana od dana njegovog prijema.
22. Dana 31. marta 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog za vraćanje u pređašnje stanje, tako da se ova pravna stvar vrati u ono stanje u kome je bila pre 25. februara 2022. godine. Na osnovu spisa predmeta, u tom predlogu se navodi da je do neplaćanja sudske takse za tužbu podnosioca zahteva došlo kao rezultat potpunog nemara advokata SH.S, koji je zastupao podnosioca zahteva u postupku pred prvostepenim sudom, konkretno pred PKVS-om. U ovom slučaju, podnosilac zahteva je naglasio da dotični advokat nije nijednom obavestio tužioca, niti je sam platio sudsku taksu, iako je znao za pravne posledice neplaćanja. Iz spisa predmeta koji je dostavljen Sudu nije utvrđeno da je bilo odgovora u vezi sa ovim zahtevom.
23. Istog dana, 31. marta 2022. godine, podnosilac zahteva je predao PKVS-u opoziv punomoćja za advokata SH.S. od 8. januara 2021. godine.
24. Dana 1. aprila 2022. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv rešenja [C-IV-15-0683] PKVS-a od 25. februara 2022. godine, predloživši Žalbenom veću da se njegova žalba prihvati kao osnovana, da se rešenje na koje se žali ukine i da se nastavi obustavljeni postupak pred tim sudom, tako što će mu se omogućiti da preduzme radnje koje nije mogao da preduzme, ne njegovom krivicom. Iz uvodnog dela rešenja [AC-I-22-0150-A0001], Žalbenog veća od 8. februara 2024. godine konstatuje se da je podnosioca

zahteva pred tim većem zastupao advokat Kadri Berisha ,ul. Prenk Bib Doda, br. 34 Ajvalija.

25. U žalbi se ističe da podnosilac zahteva nije primio predmetnu opomenu o kojoj je reč, i s tim u vezi je dalje naveo da zbog toga što nije primio nalog suda nije bio upoznat sa nalogom koji mu nije predao njegov advokat SH.S., koji je izjavio da se: *“ne bavi ovim predmetima”*.
26. Dana 20. septembra 2023. godine, KAP je podnela odgovor na žalbu podnosioca zahteva u kojoj je naveo da su argumenti koji su izneti u žalbi ponovljeni i predložio je Žalbenom veću da odbije žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i da potvrdi žalbeno rešenje.
27. Dana 8. februara 2024. godine, Žalbeno veće je donelo rešenje [AC-I-22-0150-A0001], kojim je (i) odbilo žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu; i (ii) potvrdilo rešenje [C-IV-15-0683] PKVS-a od 25. februara 2022. godine.
28. U obrazloženju rešenja, Žalbeno veće je navelo da je: *“[...] tužilac, odnosno advokat koga je ovlastio, g. SH.S., opomenu za plaćanje primio 23. februara 2021. godine, međutim, isti, osim što do danas nije platio taksu, nije podneo ni zahtev za oslobađanje od sudske takse”*.

Navodi podnosioca zahteva

29. Sud podseća da podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja [AC-I-22-0150-A0001] Žalbenog veća od 8. februara 2024. godine, kojim su, prema navodima podnosioca zahteva, povređena njegova osnovna prava i slobode, zagarantovana članovima 3., 24. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

Navodi o povredi članova 3. i 24. Ustava

30. Podnosilac zahteva navodi da je imao neravnopravan status pred zakonom i navodeći argumente za razlike u odlučivanju njegovog slučaja sa slučajevima slične sadržine navodi *“da je sud učinio procesne povrede odredaba Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), kada su prihvatili da podnosioca zahteva zastupa diplomirani pravnik koji nije licenciran za advokata, a o tome nisu obavestili tužioca (podnosioca zahteva) kao što je postupio u drugim sličnim slučajevima, za koje je naglasio: “možete se pozvati na priloženi dokaz, nalog C-Iv-23-0710 od 05.01.2024. godine, koji je izdao isti sud”, i s tim u vezi naveo da se u tom nalogu traži od tužioca da uredi pitanje zastupanja pred sudom“*.
31. Podnosilac zahteva dalje navodi činjenicu da je isti sudija, u drugim sličnim slučajevima koji se tiču tuženog, postupio drugačije, a u konkretnom slučaju podnosioca zahteva tretira nejednako. Radi potkrepljivanja ovog navoda, podnosilac zahteva je dostavio Sudu i jedan takav presedan samog Suda: : [KI 145/19](#), [KI 146/19](#), [KI 147/19](#), [KI 149/19](#), [KI 187/19](#), [KI 200/19](#) dhe [KI 208/19](#) sa podnosiocima zahteva *Belkize Vula Shala* i drugi, presuda od 28. aprila 2021. godine).
32. Nadalje, podnosilac zahteva navodi da su redovni sudovi učinili povredu kada su primetili nemar advokata SH.S. u tretiranju slučaja podnosioca zahteva i drugih slučajeva koji se tiču tuženog DP “Auto Prishtina”.

Navodi o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava

33. Podnosilac zahteva navodi da sud nije preuzeo nijednu radnju da obavesti Advokatsku komoru o nemaru advokata, člana te komore, koji je, prema navodima podnosioca

zahteva, koštao zaposlene u tom preduzeću, kao i samog podnosioca zahteva, gubitkom prava na naknadu neisplaćenih plata.

34. U prilog gorepomenutom navodu, podnosilac zahteva ističe odredbu člana 88. ZPP-a, kojom je propisano: „88.1 Ukoliko sud konstatuje da predstavnik stranke, koji nije advokat, nije sposoban da vrši ovu dužnost, onda ona treba da obavesti stranu o štetnim posledicama koje mogu nastati zbog takvog zastupanja; 88.2 Ukoliko sud konstatuje da zastupnik koji je advokat ne obavlja dužnost u skladu sa Zakonom o advokaturi, sud će o jednoj takvoj stvari obavestiti nadležnu advokatsku komoru“.
35. Podnosilac zahteva ponovo citira prethodni navod u kome ističe: “nigde se u spisima predmeta ne može naći nijedna radnja suda kojom je strana koja tuži obavestena o posledicama zastupanja od strane diplomiranog pravnika koji nije advokat [...], u tom smislu, sud je primenio zakonske odredbe na štetu tužilačke strane, uskraćujući joj pravo da prati ovaj predmet u sudu”. Prema tome, podnosiocu zahteva je uskraćeno pravo na pristup sudu.
36. Podnosilac zahteva, dalje, u svojim navodima naglašava činjenicu da je dotični advokat, SH.S., preminuo i u vezi sa ovom činjenicom navodi za Sud: “[...] da uzme u obzir ovaj slučaj i vrati predmet na ponovno suđenje kako tužilac ne bi bio lišen prava na naknadu neisplaćenih zarada [...]”.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 3.

[Jednakost pred zakonom]

1. “Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.

2. Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika”.

Član 24.

[Jednakost pred zakonom]

1. “Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.

2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.

3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.”

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. "Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda".

ZAKON BR. 03/L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 88.

88.1 "Ukoliko sud konstatuje da predstavnik stranke, koji nije advokat, nije sposoban da vrši ovu dužnost, onda ona treba da obavesti stranu o štetnim posledicama koje mogu nastati zbog takvog zastupanja.

88.2 Ukoliko sud konstatuje da zastupnik koji je advokat ne obavlja dužnost u skladu sa Zakonom o advokaturi, sud će o jednoj takvoj stvari obavestiti nadležnu advokatsku komoru".

Sadržina tužbe

Član 253.

253.4 Tužitelj ima zadatak da uz tužbu priloži potvrdu o plaćenju sudskoj taksi.

253.5 Ukoliko tužitelj ne plati propisanu sudsku taksu o tužbi i nakon od suda upućene primedbe iako ne postoje uslovi za oslobađanje od plaćanja sudske takse, smatraće se da je tužba povučena.

ADMINISTRATIVNO UPUTSTVO BR. 01/2017 O IZJEDNAČAVANJU SUDSKIH TAKSI

Član 3

[Određivanje takse za podneske u vezi sa zahtevima iz građanskog pravnog polja]

[...]

Određivanje visine sudskih taksi koje treba da se plate prilikom podnošenja podneska, vrši se na osnovu vrednosti predmeta spora, odnosno vrste podneska, na osnovu Taksene tarife za sudske takse iz ovog uputstva (TTST).

Član 5.

[Ubiranje taksi i posledice neplaćanja istih]

[...]

5.5.1 Ako se taksa za podnesak ne uplati do zadnjeg datuma, prema ovom članu, i kada ne postoje uslovi za oslobađanje obaveze plaćanja takse, sud će odbaciti podnesak, izuzev podnesaka u vezi sa sredstvima za pobijanje.

5.5.2 Ako se taksa za tužbu, određena prema utvrđenoj vrednosti predmeta spora, ne uplati do zadnjeg datuma i nakon prijema napomene o plaćanju iste, i kada ne postoje uslovi za oslobađanje obaveze plaćanja takse, primeniće se član 253. st. 5. Zakona o parničnom postupku, tako što će se zaključiti da je tužba povučena.

[...]

Ocena prihvatljivosti zahteva

37. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su propisani Ustavom, dalje utvrđeni Zakonom i precizirani Poslovníkom o radu.
38. U tom smislu, Sud se najpre poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je propisano:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

39. Sud, takođe, razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su propisani članovima 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je utvrđeno:

Član 47. (Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48. (Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49. (Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”.

40. Što se tiče ispunjenosti ovih uslova, Sud konstatuje da: (i) je podnosilac zahteva ovlašćena strana u smislu člana 113.7 Ustava; (ii) osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [AC-I-22-0150-A0001] Žalbenog veća od 8. februara 2024. godine, kojim su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode zagantovane članovima 3., 24. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
41. Međutim, pored toga, Sud razmatra i da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su propisani u stavu (2) pravila 34. (Kriterijumi prihvatljivosti) Poslovníka o radu. Pravilo 34 (2) Poslovníka o radu utvrđuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući i uslov da zahtev nije očigledno neosnovan. Pravilo 34 (2) konkretno propisuje:

“Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju”.

42. Da bi utvrdio da li podneti zahtev spada ili ne u okvire pravila 34 (2) njegovog Poslovnika o radu, Sud će razmotriti navode podnosioca zahteva, predočene činjenice i sudske odluke koje su predmet spora.
43. Sud podseća da se suština zahteva koji je podneo podnosilac zahteva sastoji u osporavanju sudskih odluka PKVS-a, kojima je odbijena njegova tužba za naknadu plata za koje podnosilac tvrdi da mu nisu isplaćene od strane njegovog bivšeg poslodavca i to iz razloga što on, prema sudskim odlukama, nije platio sudsku taksu koju je tražio prvostepeni sud, ni nakon opomene koja je upućena njegovom zastupniku – advokatu SH.S., zbog čega je PKVS tužbu podnosioca zahteva smatrala povučenom, a Žalbeno veće tog istog suda je potvrdilo prvostepeno rešenje. Prema navodima podnosioca zahteva, ovim sudskim odlukama su mu povređena ustavna prava zagwarantovana članovima 3., 24. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

Povodom navoda o povredi članova 3. i 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava

44. Sud primećuje da je podnosilac zahteva naveo da mu je pravo na jednakost pred zakonom, koje je zagantovano Ustavom Kosova (članovima 3. i 24.), povređeno jer je ‘*drugačije tretiran od strane sudova*’ u odnosu na druge slučajeve kada su prihvatili da podnosioca zahteva zastupa diplomirani pravnik koji nije bio licenciran za advokata, a on o tome nije obavestio tužioca, kako je postupio u drugim sličnim slučajevima, za koje je naglasio: “*možete se pozvati na priloženi dokaz, nalog C-Iv-23-0710 od 05.01.2024. godine, koji je izdao isti sud*” i s tim u vezi naveo da se u tom nalogu traži od tužioca da uredi pitanje zastupanja pred sudom.
45. Sud povodom ovog iznetog navoda konstatuje da nalog *C-Iv-23-0710 od 05.01.2024. godine*, za koji se prema navodima u zahtevu pretpostavlja da je “*izdat od strane istog suda*” i da je podnosioca zahteva doveo u neravnopravan položaj u odnosu na druge slučajeve, nije priložen dosijeu zahteva koji je podnosilac zahteva dostavio Sudu.
46. U vezi sa gorenavedenim, Sud naglašava da se ne može pozivati na navodnu činjenicu (nalog *C-Iv-23-071*) za koju se pretpostavlja da dokazuje različito tretiranje podnosioca zahteva u odnosu na druge slučajeve, kada kopiju te činjenice podnosilac zahteva nije ni priložio podnetom zahtevu. Štaviše, navod koji je izneo podnosilac zahteva o različitom tretiranju odnosi se na zastupanje podnosioca pred PKVS-om od strane K.B., koji je zastupao podnosioca pred Žalbenim većem, ali u suštini, ključno pitanje spora zbog kojeg je podnet zahtev Ustavnom sudu, predstavlja neplaćanje sudske takse koju je tražila PKVS, a koja je prema podacima iz sudskih odluka oba stepena PKVS-a dostavljena lično advokatu SH.S koji je podnosioca zahteva zastupao pred prvostepenim sudom a za koga se u zahtevu koji je podnet Sudu tvrdi da je zanemario slučaj podnosioca zahteva.
47. U tom pogledu, Sud podseća na svoju sudsku praksu prema kojoj samo pominjanje određenog člana Ustava, kao što su to u konkretnom slučaju članovi 3. i 24, bez jasnog i relevantnog obrazloženja o tome kako je to pravo povređeno, nije dovoljno kao argument za utvrđivanje navodne povrede ustavnih prava (vidi slučaj [KI26/20](#), podnosilac *Fatmir Kahrmani*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. oktobra 2020. godine, stav 34; i [KI95/19](#), podnosilac *Ruzhdi Bejta*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. oktobra 2019. godine, stavovi 30-31). Shodno tome, u ovim okolnostima slučaja, Sud utvrđuje

da ne nalazi da je došlo do povrede članova 3. i 24. (Jednakost pred zakonom) Ustava, kako to navodi podnosilac zahteva.

Povodom navoda o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

i. Opšta načela u pogledu “prava na sud”

48. Sud se u različitim slučajevima podnetih pred njim na razmatranje, oslanjajući se na svoju sudsku praksu takođe i na sudsku praksu ESLJP-a, koju je, u skladu sa članom 53. Ustava, ima obavezu primenjivati, bavio navodima o povredi prava na pristup sudu kao elementom prava na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava) (vidi slučaj [Ki 133/17](#), podnosilac *Ali Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. avgusta 2019. godine, stavovi 45-52; vidi, takođe, slučaj KI224/19, podnosilac *Islam Krasniqi*, presuda od 28. decembra 2020. godine, stavovi 34-41) i utvrdio je opšta načela koja, rezimirana, predviđaju sledeće:
49. Pravo na pristup sudu u smislu člana 6.1 EKLJP definisano je u slučaju *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (vidi predmet ESLJP-a *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 21. februara 1975. godine, stavovi 28-36), gde je ESLJP utvrdio da je “pravo na pristup sudu” suštinski aspekt procesnih garancija sadržanih u članu 6. EKLJP (vidi, takođe, *Zubac protiv Hrvatske*, presuda od 5. aprila 2018. godine, stav 76). Gore navedena načela ipak ne podrazumevaju da su pravo na sud i pravo na pristup sudu apsolutna prava. Ta prava mogu podlegati ograničenjima, koja su jasno utvrđena sudskom praksom ESLJP-a (vidi, takođe, *Zubac protiv Hrvatske*, presuda od 5. aprila 2018. godine, stav 78). Međutim, ta ograničenja ne smeju suziti pristup pojedincu u toj meri da se ugrožava sama suština tog prava (vidi, u ovom kontekstu, predmet ESLJP-a *Baka protiv Mađarske*, presuda od 23. juna 2016. godine, stav 120; i *Grkokatolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije*, presuda od 29. novembra 2016. godine, stav 89 i tu navedene reference). Kada je pristup sudu ograničen zakonom ili ograničen u sudskoj praksi, onda Sud razmatra da li to ograničenje utiče na suštinu navedenog prava i, naročito, da li se tim ograničenjem teži “legitimnom cilju”, kao i da li postoji “razuman odnos srazmernosti između upotrebljenih sredstava i cilja čijem se ostvarivanju teži” (vidi predmete ESLJP-a *Ashingdane protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 28. maja 1985. godine, stav 57; *Grkokatolička parohija Lupeni protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 89; *Nait-Liman protiv Švajcarske*, citiran iznad, stav 115).

ii. Primena opštih načela na okolnosti konkretnog slučaja

50. Sud još jednom podseća da se suština navoda podnosioca zahteva sastoji u činjenici da je tužba podnosioca zahteva za naknadu neisplaćenih plata proglašena povučenom od strane PKVS-a zbog toga što podnosilac zahteva nije uplatio sudsku taksu u iznosu od 30 evra, a prema navodima podnosioca zahteva, on lično nikada nije primio zahtev za plaćanje sudske prakse, već je isti poslat samo njegovom advokatu S.SH., koji niti je izvršio uplatu, niti je obavestio podnosioca zahteva o obavezi plaćanja te takse.
51. U vezi sa gore navedenim i u odnosu na opšta načela prava na pristup sudu, Sud primećuje da je PKVS, 25. februara 2022. godine, donela rešenje [C-IV-15-0683], kojim je tužbu podnosioca zahteva Xhafera Shale, smatrao **povučenom iz razloga što tužilac nije platio sudsku taksu**. U obrazloženju svog rešenja, PKVS je navela, “*Iz razloga što tužilac nije platio sudsku taksu, ovaj sud mu je, 16.02.2021. godine, poslao opomenu za plaćanje sudske takse za žalbu/tužbu u iznosu od 30,00 evra, obavestivši ga i upozorivši da se u slučaju da taksa ne bude plaćena u roku od 15 dana, smatra da je tužba povučena u skladu sa članom 253. stav 4. Zakona o parničnom postupku i na osnovu člana 5.5.1 1, 5.5.2 Administrativnog uputstva Sudskog saveta Kosova br. 01/2017 o izjednačavanju sudskih taksi*”.

52. PKVS je dalje obrazložila: “Opomenu za plaćanje takse i poziv da u roku od 15 dana dođe u sud u kome će mu biti data uplatnica po kojoj bi trebalo da uplati taksu, uputstvo o pravu na podnošenje zahteva za oslobađanje od takse, primio je lično zastupnik tužioca, adv. Shefki Sylaj, 23.02.2021. godine”.
53. Sud primećuje da je PKVS, uzimajući u obzir činjenicu da tužilac nije ni platio traženu sudsku taksu, niti je tražio oslobađanje od plaćanja sudske takse, na osnovu odredaba članova 253.3 i 253.4 ZPP-a, proglasila tužbu podnosioca zahteva povučenom.
54. Žalbeno veće je, nakon što je razmotrilo žalbene navode podnosioca zahteva, rešenjem AC-1-22-0150-A0001 od 8. februara 2024. godine, odbilo, kao neosnovanu, njegovu žalbu i potvrdilo rešenje PKVS-a, obrazloživši da je, “*tužilac, odnosno advokat koga je ovlastio, g. SH.S., opomenu za plaćanje primio 23. februara 2021. godine, međutim, isti, osim što do danas nije platio taksu, nije podneo ni zahtev za oslobađanje od sudske takse*” i dalje navelo da je, “*Sud je ispunio svoju obavezu tako što je punomoćniku tužioca poslao opomenu za plaćanje sudske takse, koji je opomenu uredno primio, međutim nije platio sudsku taksu. Prema tome, budući da žalilac nije platio sudsku taksu [...], Žalbeno veće smatra da je prvostepena instanca PKVS-a pravilno postupila kada je žalbu žalioaca smatrala povučenom*”.
55. Sud primećuje da je Žalbeno veće u svom rešenju citiralo iste zakonske odredbe kao i u prvostepenom rešenju, pozivajući se na pravni osnov za proglašavanje tužbe povučenom.
56. Što se tiče pitanja sudskih taksi i prava na pristup sudu kao jednog od navoda podnosioca zahteva, Sud napominje da je ESLJP u predmetu [Nalbant i drugi protiv Turske](#) (presuda ESLJP-a od 3. maja 2022. godine) u stavu 34, istakao da: “*Sud ponavlja da se zahtev za plaćanje taksi građanskim sudovima u vreme pokretanja nekog zahteva ne može smatrati ograničenjem prava na pristup sudu što je samo po sebi nespojivo sa članom 6., stavom 1. Konvencije, pod uslovom da sama suština prava na pristup sudu nije ugrožena i da su primenjene mere srazmerne ciljevima kojima se teži u svetlu člana 6. S tim u vezi, Sud je primetio da se takve karakteristike, kao što su sposobnost podnosioca predstavljanja da plati sudske takse i faza postupka u trenutku kada su takse nametnute, uzimaju u obzir prilikom ocene da li je pristup sudu oštećen (vidi, među mnogim drugim izvorima, Kreuz protiv Poljske, br. 28249/95, §§ 52 i drugi, ESLJP 2001-VI)*”.
57. Sud je isti stav zauzeo, između ostalog, i u slučaju KI62/18, u kome je u stavu 43, naveo da: “*Što se tiče tvrdnje podnositeljke zahteva o povredi prava na pristup sudu zbog zahteva Žalbenog veća za plaćanje sudske takse, Sud podseća da, prema sudskoj praksi ESLJP-a, zahtev za plaćanje sudske takse za građanska pitanja u vezi sa tužbama ili žalbama za koje sud treba da odluči, ne može se smatrati kao ograničenje prava na pristup sudu koje kao takvo nije u skladu, per se, sa pravom na pravično i nepristrasno suđenje*” (vidi, *mutatis mutandis*, presudu ESLJP-a od 30. novembra 2005. godine, Podbielski i PPU Polpure protiv Poljske, br. 39199/98, stav 64; vidi, slučaj KI [62/18](#), podnositeljka zahteva Nadlije Gojani, rešenje o neprihvatljivosti od 19. oktobra 2018. godine, stav 43; i vidi takođe slučaj [KI239/19](#), podnosilac zahteva Hamdi Kuleta, rešenje o neprihvatljivosti od 7. maja 2020. godine, stav 38).
58. Sud naglašava da stranke koje su uključene u sudski proces moraju biti svesne da nepoštovanje proceduralnih pravila nosi pravne posledice po njih. Utvrđeni formalni kriterijumi, kao što je plaćanje sudske takse, nisu osmišljeni i ne treba ih shvatiti kao prepreku za “pristup pravdi”, već kao mehanizme koje je zakonodavac osmislio radi

pomaganja u sprovođenju pravde (vidi slučaj KI218/23, podnositeljka zahteva Rifadije Berisha-Bekteshi, rešenje o neprihvatljivosti od 26. februara 2024. godine, stav 32).

59. Uzimajući u obzir osnovna načela prava na pristup sudu koja su prethodno elaborirana, Sud konstatuje da je taksa koja je tražena od podnosioca zahteva bila zasnovana na zakonu o Parničnom Postupku(član 253.3 ZPP-a)i članu 3.1 Administrativnog uputstva br. 01/2017 (AU) Sudskog saveta Kosova, da je ista bila srazmerna u odnosu na vrednost spora koji je utvrđen u tužbi i da je takođe predviđena zakonska mogućnost za oslobađanje od njenog plaćanja na zahtev tužioca, da je težila legitimnom cilju – pokrivanju troškova postupka, da je tražena u početnoj fazi sudskog postupka, i da iz tog razloga Sud ne nalazi da je član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje- pravo na pristup sudu] Ustava povređen na štetu podnosioca zahteva.
60. Povodom navoda podnosioca zahteva da nije imao saznanja o zahtevu za taksu i da je pretrpeo štetu zbog neaktivnosti svog advokata, Sud naglašava da se Žalbeno veće PKVS-a, u svom rešenju AC-1-22-0150-A0001 od 8. septembra 2024. godine, bavilo ovim navodom iznetim u žalbi i da je istaklo da, *“Žalbeno veće smatra da navodi žalioaca nisu relevantni da bi uticali na drugačije odlučivanje o ovoj žalbi. U punoj je volji stranke u postupku da odluči da ovlasti ili ne ovlasti određenog advokata za zastupanje. Odnos između tužioca i njegovog zastupnika po ovlašćenju je njihova lična stvar koju međusobno uređuju”*.
61. Ustavni sud već ima konsolidovanu sudsku praksu u odnosu na ovaj navod i zauzeo je stav da se *“radnje preduzete od strane zakonskog zastupnika stranke, prema punomoćju, smatraju vlastitim postupcima same stranke”* (vidi, između ostalog, slučajeve Ki 46, 47, 48 i 68/13, podnosioci zahteva Naim Morina, Bukurije Drançolli, Avdi Imeri i Genc Shala, rešenje o neprihvatljivosti od 5. jula 2013. godine; vidi, takođe, slučaj KI33/17, podnosilac zahteva Jusuf Bleta i drugi, rešenje o neprihvatljivosti od 8. decembra 2018. godine, stav 30).
62. Povodom gore navedenog, Sud se poziva i na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava, koji je utvrdio da *„država ne može biti odgovorna za greške advokata imenovanih za pravnu pomoć ili izabranih od strane optuženog“* (vidi, *Kamasinski protiv Austrije*, br. 9783/82, ESLJP, presuda od 19. decembra 1989. godine, A. br. 168). Analogno tome, Sud smatra da se javni organi ne mogu smatrati odgovornim za radnje advokata, posebno u slučaju kada je advokata ovlastila sama stranka, u ovom slučaju podnosilac zahteva (vidi, takođe, slučaj KI33/17, citiran iznad, stav 31).
63. Sud ocenjuje da je odnos između stranke i advokata njihova lična stvar. Na njima je da komuniciraju i koordiniraju radnje i pripreme predmet na najbolji mogući način. Propusti do kojih može doći usled nemara ili nestručnosti advokata ili nekoordinacije stranke sa advokatom, ne mogu se pripisati ni držanim organima, ni redovnim sudovima (vidi slučaj KI218/23, citiran iznad, stav 35).
64. Sud naglašava da se podnosilac zahteva i njegov advokat možda uopšte nisu konsultovali po ovom pitanju ili da je advokat zanemario plaćanje sudske takse. Međutim, PKVS ne može da snosi odgovornost za nedostatak komunikacije ili eventualne propuste koje je mogao da napravi bilo ko od njih. Dakle, redovni sudovi su odlučili na osnovu zakonskih odredbi i nisu postupili arbitrarno (vidi slučaj Suda KI218/23, citiran iznad, stavovi 35, 36 i 37).
65. Sud konstatuje da navodi o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, koja se tiče neplaćanja sudske takse, predstavljaju navode koje karakteriše *“jasno ili očigledno odsustvo povrede”* i da se iz tog razloga moraju odbiti kao neosnovani.

Zahtev za neobjavljivanje identiteta podnosioca zahteva

67. Sud, takođe, podseća da podnosilac zahteva traži da se njegov identitet ne objavljuje. Povodom ovog zahteva, podnosilac nije izneo nikakvo obrazloženje, već je samo označio odgovarajući kvadratić u zvaničnom obrascu za podnošenje zahteva.
68. U odnosu na gore navedeni zahtev, Sud se poziva na pravilo 24. Poslovnika o radu koje se odnosi na neobjavljivanje identiteta stranaka, kojim je utvrđeno sledeće:
- (2) Sud o zahtevu stranke za neobjavljivanje identiteta odlučuje usvajanjem od strane većine sudija.
- [...]
- (4) U slučaju neobjavljivanja identiteta, stranka se identifikuje samo inicijalima, skraćenicama ili samo jednim (1) slovom.
69. U odnosu na gore rečeno, konstatujući činjenicu da podnosilac zahteva nije izneo nikakvo obrazloženje u vezi sa tim zahtevom i činjenicu da se njegovo puno ime nalazi u oba rešenja PKVS-a, Sud ne nalazi razloga da usvoji zahtev za neobjavljivanje identiteta podnosioca zahteva (vidi, slično tome, slučaj Suda KI74/17, podnosilac Lorenc Kolgjeraj, rešenje o neprihvatljivosti od 5. decembra 2017. godine, stav 32; kao i slučaj KI11/20, podnosilac Elez Elezi, rešenje o neprihvatljivosti od 28. decembra 2020. godine, stav 103).

Zaključak

70. Sud, nakon razmatranja činjenica koje su istaknute u zahtevu i navoda koje je izneo podnosilac zahteva o povredi prava zagarantovanih članovima 3., 24. i 31. Ustava, u skladu sa svojom sudskom praksom i sudskom praksom ESLJP-a, utvrđuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i da se mora proglašiti neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 34. stav (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 47. i 48. Zakona i pravilima 34. stav 2. i 48. stav 1. tačka b) Poslovnika o radu, dana 11. septembra 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE podnosiočev zahtev za neobjavljivanje identiteta;
- III. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- IV. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- V. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani